

Корнійчук Я. А., вчитель географії (Онацьківецька загальноосвітня школа I-III ступенів)

ЗАСТОСУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ІННОВАЦІЙ НА УРОКАХ ГЕОГРАФІЇ

Педагогічні інновації у навчально-виховному процесі набувають широкого застосування. Це пов'язано з багатьма факторами. Перш за все слід зазначити, що класичні методи навчання, яким уже не один десяток років зараз є застарілими і потребують удосконалення. Також слід зазначити, що наука і суспільство постійно розвиваються, з'являються нові технології які потрібно опанувати. Важливо також і те, що наша держава все більше прямує до інтеграції з іншими державами, багато вищих навчальних закладів працюють за Болонською системою освіти. Тому навчитись застосовувати педагогічні інновації для сучасного учителя є досить важливим.

Щодо уроків географії, то можливим є застосування наступних методів навчання, перш за все, це «ейдетика», яка походить від слова (ейдос) що означає «Образ», тобто застосування образного мислення та пам'яті, що найкраще сприймається дітьми молодшого та середнього шкільного віку. Важливим є також метод інтеграції з іншими навчальними дисциплінами. Застосовуються також методи проведення уроків на яких демонструють моделі відповідної теми уроку, які виготовлені самими учнями. Наприклад: виготовлення моделі Земної кулі, гір, рельєфу місцевості із підручних матеріалів допомагає залучити до процесу засвоєння матеріалу більше аналізаторів та розвиває дрібну моторику. Такий урок діти засвоюють набагато краще. Звичайно виготовлення моделі потребує багато часу, тому учень повинен готуватися до відповідної теми заздалегідь у якості домашнього завдання, а на уроці спробувати розповісти учням відповідний матеріал, використовуючи власну модель. Виступаючи в ролі учителя, учень проводить урок, відчуваючи відповідальність, набагато краще запам'ятовує матеріал. Вчитель при цьому виступає як помічник, але повністю контролює процес та при потребі допомагаючи учневі. Звичайно тематику занять учні повинні вибирати самі із власних можливостей та уподобань. Також можливе використання народних пісень, віршів, ігор та забав в яких відображені природні явища та інші процеси пов'язані з уроком географії. Наприклад: у вигляді хороводів можна зробити імітацію обертання Землі та рух планет Сонячної системи.

Під час фізкультхвилинки, якщо урок проводиться в класі також варто використовувати короткотривалі ігри, які відповідають тематиці проведеного уроку. Наприклад, вивчаючи географію материків можна попросити учнів зімітувати рух тварин чи рослин, які живуть на цьому континенті або країні.

Широко застосовуються також технічні засоби навчання, зокрема комп'ютерні технології, але не слід їх застосовувати занадто часто, тому що дитина повинна бути не лише розумною, а й здоровою, тому більше уваги варто приділяти урокам на природі.

Саме термін «географія» означає (гео-земля і графіка – писати) тобто опис Землі. Тому дуже важливо навчити дітей користуватись глобусом та картою. Для цього можна також скористатись методикою ейдетики. Вивчаючи систему паралелей та меридіанів, а також будову Землі варто взяти звичайний апельсин, показати його дітям наголосивши при цьому, що Земля має форму кулі і поверхня її тверда, а мантія розжарена, потім обібрати його шкірку і показати який він в середині поділений на частини, провівши при цьому аналогію із паралелями і меридіанами глобуса. Потім частинки можна роздати дітям як вітаміни. Цей на перший погляд простий метод аналогії дає змогу підключити в процесі запам'ятовування декілька видів рецепторів, а саме: зоровий, нюховий, смаковий та інші відповідно до особливостей процесу запам'ятовування. Чим більше аналізаторів задіяно в процесі, тим краще засвоюється інформація. Вивчаючи карту, також, варто запропонувати дітям замалювати відповідні зображення на окремих аркушах паперу, по можливості зробити аплікацію, або виготовити модельку об'єкта. Для запам'ятовування порядку розташування об'єктів використовують метод «Цецерона», за яким відповідні об'єкти накладаються за допомогою асоціативних зв'язків на уже добре вивчені аналогії.

При цьому уроки по можливості варто частіше проводити на природі, особливо в сільській місцевості. Такі теми як: «Орієнтування на місцевості», «Рельєф», «Ґрунти» та ін. набагато краще вивчаються в реальних умовах. Можливе також використання різних ігор і забав у поєднанні з іншими дисциплінами. Вивчаючи ландшафт місцевості можна застосувати комп'ютер і показати учням місцевість такою, якою вона є знята на відео із певної висоти. Використовуючи ці методи потрібно застосовувати індивідуальний підхід і поєднувати з класичними методами навчання, адже усі технології використовуються по мірі можливості.

Для розвитку пізнавальних процесів автором була розроблена спеціальна методика, суть якої полягає в наступному. Людський мозок складається з кори великих півкуль: ліва півкуля відповідає за логіку, права – за образи. Максимального розвитку пізнавальних процесів людина може досягнути тоді, коли навчиться працювати обома півкулями одночасно. Слід зазначити, що у жінок домінуючою є права півкуля, а у чоловіків ліва. Це правило не стосується абсолютно всіх, бувають винятки. Однак навчитися працювати обома півкулями одночасно досить важко, а тим більше робити це в продовж тривалого часу. Тому більшість методик, які розроблені без урахування цього правила є неефективними. Запам'ятовування у них може бути досить швидким, але не довготривалим. За допомогою альтернативних оздоровчих систем можливе максимальне залучення до роботи обох півкуль. Крім того, за допомогою них же можна навчитися працювати з

власною свідомістю, що звичайно робить роботу максимально ефективною. Звичайно можна застосовувати альтернативні оздоровчі системи у поєднанні з іншими класичними методами розвитку пізнавальних процесів, що буде мати значно більший ефект. Для максимального визначення ефективності цієї методики у чистому виді було проведено спеціальний експеримент. Результати якого будуть наведені нижче. Але спочатку охарактеризуємо суть методики.

Перш за все, слід зазначити що під час повторювання відповідних мантр з індійської йоги робота півкуль врівноважується, що звичайно вже саме по собі має велике значення. Також у розробці методики застосовувалися елементи з наступних систем: 24 форма тайцзицюань, форма уцінці та комплекс з хатха йоги.

Для визначення ефективності впливу цієї авторської методики було застосовано наступні тести за допомогою таблиці Шульте, а саме: квадратна таблиця, поділена на 25 частин, в якій в довільному порядку було написано від 1 до 25. Завдання тесту _ за якомога менший час знайти всі числа, спочатку в послідовному порядку, а потім у зворотному. Результат додався та ділився на 2. Таким способом визначалася увага. У другому тесті визначався час запам'ятовування подібних таблиць з 25 чисел. У третьому тесті той хто тестувався, запам'ятовував максимальну кількість слів, логічно не пов'язаних між собою, які йому диктували з проміжком у 5 секунд. Завдання тесту- відтворити максимальну кількість із 20 слів(інформації) у послідовному порядку.

За 20 місяців занять за зазначеними вище системами було отримано розвиток концентрації уваги за тестом № 1 на 20 секунд; покращення швидкості запам'ятовування за тестом № 2 – на 4 хвилини; покращення кількості запам'ятовування інформації з однократного сприйняття за тестом № 3 – на 5 одиниць. Варто зазначити, що тестування відповідних систем відбулося у максимально чистому вигляді, тобто через застосування спеціальних методів щодо розвитку відповідних пізнавальних процесів (використовуючи лише оздоровчі методи). Звичайно, якщо поставити за мету отримання високих результатів і використати комплекс поєднання цих систем та спеціальних методик щодо розвитку пізнавальних інтересів, то можна досягти значно більших інтересів.

Отже, за результатами проведеного дослідження можна зробити висновок, що альтернативні оздоровчі системи мають значний вплив на пізнавальну діяльність людини. Їхня перевага полягає в тому, що вони не лише допомагають нормалізувати роботу самих пізнавальних процесів, які працюють з різними прошарками людської свідомості. Ці методики мають досить ефективний вплив на нормалізацію діяльності людської психіки, при цьому не приносячи ніякої шкоди для організму. Тому застосовуючи педагогічні інновації на уроках географії можна не лише покращити засвоєння програмного матеріалу, а також розвинути пізнавальні процеси, підвищити мотивацію до навчання та покращити розумову працездатність.